

АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Однією з важливих функцій банків є мобілізація тимчасово вільних грошових коштів і перетворення їх у капітал. Основну суму залучених коштів становлять тимчасово вільні грошові кошти, що виникають на основі кругообігу промислового і торгового капіталу, а також особисті грошові заощадження населення. Залучені кошти становлять більшу частину залучених ресурсів банку.

Забезпечення банківської діяльності необхідними обсягами депозитних коштів є одним із пріоритетних напрямів, що визначають стратегічні напрями розвитку як їхньої діяльності, так і економіки України у цілому. У банківській сфері проблема формування оптимальних за обсягами і термінами депозитних ресурсів стоїть, як правило, на першому місці, що дає можливість стверджувати про важливість депозитної діяльності.

На підставі даних офіційного сайту Національного банку України здійснено аналіз динаміки та структури депозитних портфельів банків України за період з 2013 по 2017 роки, що відображено у табл. 1.

Депозитний ринок переживає повільне відродження після падіння, викликаного військово-політичною невизначеністю та девальвацією національної валюти.

Таблиця 1

Депозитний портфель банків України за 2013-2017 роки

Період	2013	2014	2015	2016	Січень 2017
<i>Залишки коштів на кінець періоду, млн. грн.</i>					
Всього	669974	675093	716728	793475	780075
<i>Динаміка депозитного портфелю (власники)</i>					
Домогосподарства	441951	418135	410895	444676	437689
Зміна у річному обчисленні, %	19,7	-5,4	-1,7	8,2	-1,6
Юридичні особи	228023	256958	305832	348799	342386
Зміна у річному обчисленні, %	12,3	12,7	19,0	14,1	-1,8
<i>Динаміка депозитного портфелю (валюта)</i>					
У національній валюті	421754	365454	391911	426418	420043
Зміна у річному обчисленні, %	31,7	-13,3	7,2	8,8	-1,5
В іноземній валюті	248220	309638	324817	367056	360033
Зміна у річному обчисленні, %	-1,5	24,7	4,9	13,0	-1,9
<i>Динаміка депозитного портфелю (строковість)</i>					
Поточні	205565	250153	305383	364547	351251
Зміна у річному обчисленні, %	10,9	21,7	22,1	19,4	-3,7
Строкові	464409	424940	411345	428928	428824
Зміна у річному обчисленні, %	20,0	-8,5	-3,2	4,3	0,02

Фінансову арену залишають десятки банків, темпи кредитування економіки не зростають, що послаблює міжбанківську конкуренцію і пом'якшує проблему обмеженості ресурсів. Спостерігаємо приведення

структури депозитного портфеля банків до «класичного вигляду» – на короткий строк вкладу банк пропонує низьку відсоткову ставку, а зі збільшенням терміну зростає і ставка. Залучення дорогого ресурсу в умовах сьогодення є економічно необґрунтованим і здатне поглинути дохід банківської діяльності, тому банки в умовах достатньої ліквідності прагнуть знижувати свої депозитні ставки, наближуючи їх до рівня облікової ставки регулятора.

При втіленні в реальність прогнозів щодо подальшого зниження процентних ставок з'явиться проблема відтоку вкладників. Банкам для забезпечення приросту депозитів у поточному році знадобиться основний фактор – стабільний валютний курс.

Проаналізувавши існуючу практику банківського менеджменту, виділимо низку проблем, які заважатимуть відродженню активного розвитку депозитного ринку України:

- повільні темпи нарощення капітальної бази банківських установ;
- тривала нестабільність грошово-кредитного ринку держави;
- низька якість результатів маркетингових досліджень депозитного ринку;
- непристосованість інструментарію депозитної політики до мінливого середовища ринку банківських послуг; недостатній професійний рівень вищих управлінців, що гальмує залучення додаткових коштів від клієнтів, особливо фізичних осіб різних соціальних груп;
- обмежений перелік депозитних продуктів.

З метою удосконалення депозитної політики та підвищення довіри до банківської системи необхідно:

- стабілізувати та поліпшити економічну й політичну ситуацію в країні;
- використовувати можливості держави щодо рекапіталізації проблемних банків;
- підсилити зберігання заощаджень;
- підвищувати якість обслуговування клієнтів і виходити на ринок з новими депозитними продуктами;
- в умовах інфляції необхідна індексація коштів;
- вводити санкції до банків, які здійснюють неповернення депозитів та затримку клієнтських платежів;
- застосовувати нові маркетингові заходи у формуванні депозитної політики банків тощо.

Дотримання основних принципів проведення депозитних операцій, забезпечення дієвого моніторингу результатів діяльності банків забезпечить підвищення ефективності надання депозитних послуг. Заходи щодо відстеження системних ризиків в процесі залучення депозитних коштів, нівелювання структурних дисбалансів в активах і пасивах комерційних банків сприятимуть покращенню фінансових результатів.

Література:

1. Костяк В.І. Депозитна політика комерційних банків України / В.І. Костяк // Молодий вчений. – 2017. - № 5 (45). – С. 630-634.
2. Кумейко О.М. Депозитна діяльність банків в аспекті формування їхньої ресурсної бази / О.М. Кумейко, В.М. Дереза // Економіка і суспільство. – 2017. - № 10. – С. 624-630.
3. Маляренко А.В. Напрями розвитку банківських установ в Україні / А.В. Маляренко, І.О. Марущак // Молодий вчений. - 2016. - № 5 (32). - С. 95-98.
4. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
6. Сова Олена Ю. Актуальні питання стану депозитного ринку України / Олена Ю. Сова // Актуальні проблеми економіки. – 2017. - № 1 (187). – С. 282-291.

Роман ПАЗІЙ

студент факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Пріоритетним завданням сучасного етапу розвитку банківської системи України є забезпечення стабільного функціонування і розвитку банківських установ і банківської системи загалом. У цьому зв'язку проблема ефективного управління активами й пасивами банків набуває особливого значення. Ми розділяємо думку ряду вітчизняних та зарубіжних дослідників, згідно з якою під інтегрованим управлінням активами та пасивами слід розуміти цілеспрямований динамічний процес постійного регулювання структури активів і пасивів банку як єдиної системи, направлений на оптимізацію показників ризику та прибутковості у відповідності до визначених цілей діяльності банку [1, с. 241].

Особливістю вказаного підходу є внутрішня єдність усіх аспектів фінансової діяльності банку. Необхідність ефективного інтегрованого управління активами і пасивами вітчизняних банків у сучасних умовах визначається:

- зростаючою конкуренцією на національному та світових фінансових ринках;
- економічною нестабільністю та кризовими явищами в банківському секторі України;
- впровадженням нових гібридних банківських продуктів;
- значними змінами в структурі залучених ресурсів банків;